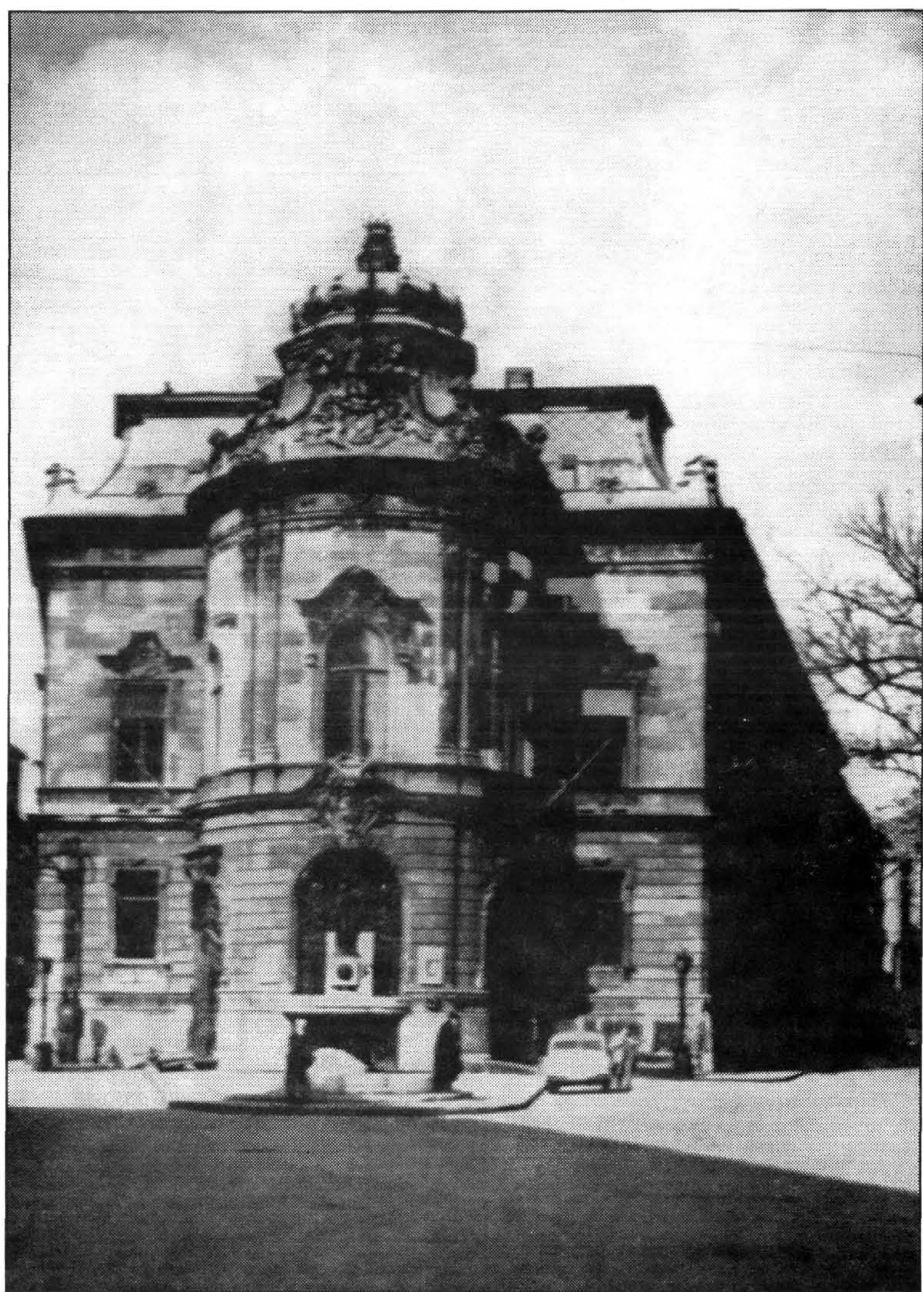

könyv
könyvtár
könyvtáros

2001
augusztus

KÖNYV, KÖNYVTÁR, KÖNYVTÁROS

10. évfolyam 8. szám

2001. augusztus

Tartalom

Könyvtárpolitika

A digitális örökség megőrzése	3
Befejeződik a FSZEK Központi Könyvtár bővítési és rekonstrukciós programja	6
A Helyismereti Könyvtárosok Szervezete VIII. Országos Tanácskozása	9

Konferenciák

Bényei Miklós: Könyvtártörténeti dolgozatok módszertani tanulságai	11
---	----

Műhelykérdések

Tóth Henrietta–Maródi Adrienne: A BOBCATSSS	18
Giczi András: Osztályozás és a káoszelmélet	23

História

Pogányné Rózsa Gabriella: Egy fogalom megszületése: a „Shared Cataloging Program” létrejöttének története	30
Hangodi Ágnes: Könyvgyűjtési szokások a XVIII. század első negyedében Oroszországban (3.)	41

Perszonália

Pegán Anita: Két díjazott az Országgyűlési Könyvtárból	49
Bereczky László (1931–2001)	53

Könyv

Pogány György: Régi Magyarországi Nyomtatványok hagyományos formában és CD-ROM-on	56
--	----

From the contents

Preservation of the digital heritage (3);
The extension and reconstruction of the Metropolitan Szabó Ervin Library is coming
to an end (6);
8th national conference of local studies librarians (9)

Cikkeink szerzői

Bényei Miklós, a Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár igazgatóhelyettese, a Debreceni Egyetem docense; *Giczi András*, egyetemi hallgató; *Hangodi Ágnes*, a Könyvtári Intézet munkatársa; *Maródi Adrienne*, egyetemi hallgató; *Pegán Anita*, az Országgyűlési Könyvtár munkatársa; *Pogány György*, az ELTE oktatója; *Pogányné Rózsa Gabriella*, az ELTE oktatója; *Tóth Henrietta*, egyetemi hallgató

Szerkesztőbizottság:

Biczák Péter (elnök)

**Borostyániné Rákóczi Mária, Kenyéri Kornélia,
Poprády Géza, dr. Tóth Elek**

Szerkesztik:

Győri Erzsébet, Sz. Nagy Lajos, Vajda Kornél

A szerkesztőség címe: Budapest, I. Budavári Palota F épület – Telefon: 224-3791
Közreadja: az Informatikai és Könyvtári Szövetség, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, az Országos Széchényi Könyvtár
Felelős kiadó: **Monok István**, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója
Technikai szerkesztő: **Korpás István**
Nyomta az AKAPRINT Nyomdaipari Kft., Budapest
Felelős vezető: **Freier László**
Terjedelem: 5,7 A/5 kiadói ív.

Lapunk megjelenését támogatja a
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Nemzeti Kulturális Alapprogram

Terjeszti az Országos Széchényi Könyvtár
Előfizetési díj 1 évre 3600 forint. Egy szám ára 300 forint
HU-ISSN 1216-6804

A digitális örökség megőrzése

(Tervezet)

A Nemzeti Könyvtárak Igazgatóinak Konferenciája (Conference of Directors of National Libraries – CDNL) létrehozott egy bizottságot, amelynek az a feladata, hogy a digitális dokumentumok megőrzésének, állományvédelmének problémájával foglalkozzék: Committee on Digital Preservation. A bizottság elnöke dr. Wim van Drimelen, a hágai Királyi Könyvtár, a holland nemzeti könyvtár főigazgatója. A bizottság 2001 júniusában Hágában tartott ülésén megfogalmazott egy határozattervezetet a digitális kulturális örökség megőrzéséről. Ezt a tervezetet szeretnék az UNESCO 2001. októberi közgyűlésével elfogadtatni. Az UNESCO egyik tagállamának kell a tervezetet előterjesztenie, a bizottság Hollandia Oktatási, Kulturális és Tudományos Minisztériumát kéri fel a szükséges lépések megtételére. Egyúttal kéri a nemzeti könyvtárakat, hogy országukban tegyék közzé a tervezetet, és az ország UNESCO-illetékeseinél járjanak el annak érdekében, hogy az UNESCO közgyűlésén kellő támogatottsága legyen ennek a fontos dokumentumnak. Az alábbiakban közöljük a határozattervezetet.

A Közgyűlés

emlékeztetve arra, hogy a kulturális örökség megőrzése és hozzáférhetőségének biztosítása az UNESCO egyik nagy feladata,

tekintettel arra, hogy az UNESCO a kulturális örökség megőrzésére vonatkozóan különböző megállapodásokat és ajánlásokat kezdeményezett, beleértve az Egyezmény(t) a Világ Kulturális és Természeti Örökségének Megővéséről, ezenkívül életre hívta „A Világ Emlékezete” („Memory of the World”) programot, kifejezetten a dokumentum örökség megőrzését és hozzáférhetőségét tűzve ki célul,

tekintettel arra, hogy a világ sok kulturális, oktatási és tudományos forrását egyre inkább csak digitális formában állítják elő, terjesztik és teszik hozzáférhetővé,*

tekintettel arra, hogy a kormányzati és közigazgatási adminisztráció egyre inkább az állandóan hozzáférhető digitális iratokra támaszkodik, és a dokumentumok nem állnak rendelkezésre más formában,

* A digitális formában előállított anyagokat „született digitális anyagok”-nak is szokták hívni, és magukban foglalják például a weboldalak és adatbázisok minden típusát, elektronikus rekordokat, elektronikus folyóiratokat, digitális fényképeket és audiovizuális anyagokat, valamint digitális szöveg archívumokat.

tekintettel arra, hogy a digitális információ nagyon érzékeny mind a műszaki (erkölcsi) avulást – hardver, szoftver, adatformátum –, mind a fizikai tönkremenetelt illetően,

tekintettel arra, hogy a digitális információgazdaság újabb formátumok alkalmazását hajszolja, a régebbi információformátumok vészesen gyors ütemben avulnak el,

tekintettel arra, hogy a digitális információforrások folyamatos hozzáférhetőségének fenntartása bonyolult és költséges, hosszú távú kötelezettséget igényel,

tekintettel arra, hogy a könyvtárak és levéltárak hagyományosan felelősek a nemzet szellemi és kulturális örökségének és hivatalos iratainak megővéséért és hosszú időre szóló hozzáférhetőségüknek a biztosításáért,

érdeklődéssel tudomásul véve azt a figyelmet, amelyet a Szervezet 2002–2003-ra szóló programjában indítványozott tevékenységek (35 C/5) szentelnek az ügynek,

tekintettel arra, hogy a Nemzeti Könyvtárak Igazgatóinak Konferenciája (CDNL) éves ülésén, 2000 augusztusában létrehozott egy *Digitális Megőrzési Bizottság-ot (Committee on Digital Preservation)* azzal a céllal, hogy hatékonyan tudatosítsa – mind a könyvtári környezetben, mind azon kívül –, mennyire sürgős feladat a digitális örökség megővése, és hogy kidolgozzon egy, a hosszú digitális élettartam kutatását célzó nemzetközi programot,

tekintettel arra, hogy a Levéltárak Nemzetközi Tanácsa XIV. Nemzetközi Kongresszusán (Spanyolország/Sevilla, 2000. szeptember) felhívta a figyelmet annak szükségességére, hogy biztosítani kell a folyamatos hozzáférést az autentikus elektronikus iratok tartalmához, és felhívták a nemzeti levéltári igazgatókat, hogy vállaljanak vezető szerepet az iratok megőrzésének és hozzáférhetőségének garantálásában, biztosítva a polgárok jogait,

*őhajtv*a mindamellet, hogy az ügy kapjon kiemelt prioritást és koherens módon legyen előterjesztve,

1. **arra ösztönzi** az UNESCO tagállamait, kormányzati és nem kormányzati szervezeteit, valamint a nemzetközi, nemzeti és magánintézményeket, hogy
 - a) vállaljanak felelősséget a területükön előállított és az elsősorban a tagállamhoz kapcsolódó digitális örökség azonosításában, megőrzésében és továbbadásában a jövő generációi számára;
 - b) biztosítsák, hogy a digitális örökség megőrzése kapjon kiemelkedő prioritást a nemzeti politika szintjén;
 - c) gondoskodjanak arról, hogy a digitális örökségünk megőrzését szolgáló infrastruktúra és eljárási műveletek helyben meglegyenek, és támogassák a nemzeti emlékezet intézményeit, így a nemzeti könyvtárakat és levéltárakat ebbéli erőfeszítéseikben;

- d) a nemzeti köteleispéldány-törvényt és a levéltári törvényt módosítsák úgy, hogy azok alapján a digitális örökség megőrzésének feladata hatékonyan megvalósulhasson;
- e) segítsék elő a nemzetközi szabványok alkalmazását, a szabványos eljárásokat az anyagok létrehozásában és szabványos megoldások kifejlesztését az információtechnológiai-iparral együttműködve;

2. felhívja a Főigazgatót, hogy

- a) erősítse az UNESCO programjaiban a kulturális örökség digitális dimenziójának tudatosságát és elismerését;
- b) bővítse ki az UNESCO programjait egy akcióorozattal, amelynek kifejezett célja a digitális örökség megvédése, és olyan intézkedéseket foglal magában, mint
 - I) a tudatosság növelése a kormányok, információt előállítók, az információtechnika-ipar, az állományvédelmi szakemberek és a közvélemény körében a digitális örökség megővésének szükségességét illetően, ami a kritikus közigazgatási, gazdasági, szociális, kulturális és művészeti értékek megőrzését foglalja magában;
 - II) megelőző stratégiai szemlélet kifejlesztése, hogy elejét vegyük a digitális örökség elavulásának, tönkremenetelének, olyan általánosan elfogadott elvek alapján, amelyek irányadóak a kulturális örökség megőrzésében;
 - III) a tagországok közötti információcsere elősegítése a jó gyakorlati és állományvédelmi módszerekről, valamint a digitális állományvédelmi szakemberek képzésének előmozdítása;
 - IV) a könyvtárak, levéltárak, múzeumok és az örökségben érintett más intézmények részvételének támogatása ebbéli törekvésükben;
- c) tegyen lépéseket annak biztosítására, hogy digitális megőrző helyeket hozzanak létre az UNESCO és más ENSZ-szervezetek kiadványai, archívumai és iratai számára.

Befejeződik a FSZEK Központi Könyvtár bővítési és rekonstrukciós programja

A Fővárosi Közgyűlés 1997-ben elfogadta a Wenckheim-palota bővítésének és rekonstrukciójának programját, amelyhez az Országgyűlés 1998-ban címzett támogatást szavazott meg.

1998. április 30-án a Fővárosi Közgyűlés döntött a beruházásról, amely 1998–2001 között valósul meg. A beruházás nettó értéke 3 milliárd forint. A rendelkezésre álló források közül 2,4 milliárd forintot a kormány folyósít, míg 600 millió forintot a főváros. A lebonyolító a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár.

A teljes beruházásnak két üteme van. Az első ütem 1998. októbertől 2000. augusztus 31-éig tartott, ezalatt megépült a Baross utcai nyolcszintes épület, megtörtént a Reviczky utcai kispalota, valamint a Wenckheim-palota nem műemléki részének átalakítása és könyvtári célra történő hasznosítása. Az új épület átadására 2000. november 20-án került sor.

A második ütemben 2000. szeptember 1-je és 2000. augusztus 31-e között befejeződik a Wenckheim-palota műemléki felújítása.

A projekt utolsó fázisában elmondható, hogy a FSZEK Központi Könyvtárának bővítése és rekonstrukciója az eredeti határidőn belül és a tervezett költség felhasználásával valósul meg.

Az új könyvtár főbb jellemzői:

	1999	2000. XI. hó	2001. IX. hó
Üzemeltetendő terület (m ²)	7 040	9 800	12 800
Közönségforgalmi terület (m ²)	1 520	5 200	7 090
Férőhelyek száma	244	500	700
Polcfolyóméter	17 200	23 000	27 000

- A lakossági igények figyelembe vételével módosult a könyvtári szolgáltatások köre. A könyvtárat tavaly óta a gyermek- és ifjúsági olvasók is használják. A *gyerekkönyvtár* természetesen szerves egységben működik a könyvtár egészével.
- A Központi Könyvtár a *felsőfokú tanulmányokat* folytatók egyik fővárosi *bázisintézménye*. E szerepkört megőrizzük, megerősítjük. A *szociológia területén országos szakkönyvtári jelleggel működünk, a zenetudomány terén szakkönyvtári ellátást biztosítunk*. A hagyományosan ismert és erőteljesen használt Budapest-gyűjtemény új környezetében kedvelt az olvasók, a kutatók körében.

- A könyvtár nyitott az olyan olvasói réteg felé, amely korábban nem volt az intézményben. Egy nagy közkönyvtár régi adósságát törlesztettük azzal, hogy állományunk rendelkezik az eddig hiányzó népszerű szépirodalommal és általános ismeretterjesztő szakirodalommal is. Új gyűjteményünket a *böngészde* terében helyeztük el, amelyet a látogatók igen kedvelnek.
- Jelentősen *bővültek az olvasói terek*. Új szakolvasói termeket, olvasói helyeket alakítottunk ki. Az olvasói terek *több mint négyszeresére* növekedtek, mivel az eddig raktárként hasznosított terek a tömör raktározás bevezetésével most felszabadultak. A bővülés révén lehetővé vált a *szabadpolcra kerülő állomány megháromszorozása*.
- A gazdagodó könyvkínálaton kívül újdonság a *multimédia tár*, a *videogyűjtemény* és a *folyóiratok* bővülő kínálata.
- A könyvtár szolgáltatása, katalógusa az Internetről is elérhető. Ez nélkülözhetetlen *az országos könyvtári rendszerhez történő csatlakozás szempontjából*.
- Számítógépes rendszerünk révén olvasóink az *Internetet* is használják.
- A könyvtár elektronikai szolgáltató rendszere már tavaly óta működik. *Új integrált könyvtári szoftver – a magyar könyvtárakban használt Corvina* – került alkalmazásra, mely képes aktívan kezelni a már meglévő adatbázisainkat és melynek segítségével kapcsolódni tudunk más könyvtári rendszerek szolgáltatásaihoz, adatbázisaihoz. Ez a rendszer a közvetlen alapfeltétele a gépi katalógusoknak, de tágabb értelemben a Szabó Ervin Könyvtár hálózati korszerűsítésének, a kisebb szolgáltató egységeink korszerű információtartalommal történő ellátásának. Közel 200 számítógépes munkahely áll az olvasók rendelkezésére, amelyek megléte a korszerű tájékozódáshoz, a különböző adatbázisok, CD-k, multimédiák alkalmazásához és szövegszerkesztéshez egyaránt megteremtik a lehetőséget.
- Az olvasói *ülőhelyek száma* összességében megháromszorozódott, több mint 500 fő tudta egyidőben használni a könyvtárat. Ez a szám szeptembertől további 200 ülőhellyel bővül.

A könyvtárban helyet kapnak kisebb méretű, de reprezentatív rendezvények, előadói estek, konferenciák, szakmai programok, kiállítások.

Néhány jellemző adat a 2000. november 20-ai nyitástól 2001. június 16-áig:

- a látogatók száma összesen: 307 119 fő;
- érvényes olvasói jeggyel rendelkező, beiratkozott olvasók száma összesen: 30 494 fő;
- kis hangkazetta: 358 db;
- CD: 37 601 db;
- Video: 21 879 db;
- CD-ROM: 4452 db;
- Nyomtatott dokumentum (könyv) összesen: 257 805 db.

Az intézményben nemcsak épületbővítés és rekonstrukció történt, hanem könyvtár-technológiai váltás is. A hagyományos könyvtári és az új informatikai

központi funkciók révén a megszokott környezetben nemzetközi összehasonlításban is korszerű nagyvárosi könyvtár működik Budapesten.

Döntés született arról, hogy a főváros a Reviczky utcát, a Szabó Ervin teret és az Ötpacsirta utcát 2002-ben díszburkolattal látja el. Megkezdődött a palota előtt lévő kút felújítása is. Így a Wenckheim- és a Pálffy-palota környezete is megújul.

2001. szeptember közepén megnyitja kapuit a teljesen megújult és kibővült könyvtár.

A könyvtár új bejárata a Reviczky utca 1. szám alatt lesz, ahol az olvasó az Átriumba, a fedett udvarra érkezik. Az információs pult segít az adminisztrációs teendőkben (beiratkozás, visszahozatal, kölcsönzés). Innen közelíthető meg a volt palota kocsiszínbén kialakított kávézó. A könyvtár az új bejárattal mozgáskorlátozottak számára is megközelíthető és teljes egészében használható.

A már ismert épületben a következő változásokat tapasztalja a látogató:

- a multimédia tárban csak CD-, CD-ROM-, videokölcsönzés;
- a volt ideiglenes katalógusterem Internetövezet lesz;
- a negyedik szinten közelíthető meg három irányból a Wenckheim-palota:
 - a) nyaktagból a tükröfolyosón,
 - b) szociológiai olvasóteremből,
 - c) társadalomtudományi prézensz teremből;
- a palotában a reneszánsz terem (volt folyóirat-olvasó) a Művészeti olvasó;
- a nagy hálterem, a kis hálterem, az ezüst szalon, fogadóterem, aranyterem mint általános olvasótermek működnek;
- a volt Budapest-gyűjtemény Bölcsészeti olvasó lesz.

Most 70 éve, hogy a Wenckheim-palotából könyvtár lett, 2002-ben emlékezünk Szabó Ervinre, a könyvtár névadójára, születésének 125. évfordulóján. 2003-ban lesz 110 éve, hogy létrejött a Fővárosi Nyilvános Könyvtár, 2004-ben lesz a centenáriuma, hogy a Fővárosi Könyvtár hálózatával Budapest közkönyvtáraként szolgálja a lakosságot.

* * *

E fenti – mintegy hivatalos – szöveg persze kevés, roppant kevés olvasóinknak. A téma, nem túlzás a szó, kimeríthetetlen, illetve csak cikkek sorozatával kimeríthető. Bírjuk az érintettek, elsősorban főigazgató úr ígését, hogy a FSZEK Központi Könyvtáráról valóban cikkek sorozata fog beszámolni – szakmai akribiával és szociológiai verve-vel, empirikus megközelítésben és filozófiai (könyvtár-filozófiai, könyvtár-építészeti, könyvtár-telepítési és könyvtár-funkcionalisztikai bölcsélettel megáldott/megvert) mélységekkel, az ügy meritumához méltóan.

A Helyismereti Könyvtárosok Szervezete

VIII. Országos Tanácskozása

Immáron régóta mi sem természetesebb, mint hogy az MKE Helyismereti Könyvtárosok Szervezete, karöltve az MKE Bibliográfiai Szekciójával, no és mindig más és más vendéglátó hely könyvtárával, évente megrendezi a szervezet Országos Tanácskozását. Ezidén Kaposváron már a nyolcadik ilyen tanácskozásra került sor. Sok-e ez, avagy kevés, nem könnyű eldönteni. Ahhoz képest persze sok, hogy nyugodtan megállapítható, a tanácskozásnak ez a sorozata szervesen beépült a magyar könyvtári életbe, rangos hagyománya van, nem lehet rá oda nem figyelni. Annál is kevésbé, mivel a tanácskozásokról rendre kiadványok jelennek meg, és ezek a kiadványok éppen nem afféle bürokratikus beszámolók, kötelező-hivatalos belégek, hanem – tanúsíthatják ezt a szakkritika egyértelműen pozitív hozzáállásai, visszaigazolásai, értékelései – a szakirodalom fontos, sokszor kiemelkedő értékű darabjai. A tanácskozásokon ugyanis a legjobb szakemberek szerepelnek előadásokkal, a résztvevők szinte kivétel nélkül nemcsak az ügy, a helyismereti könyvtári munka, a helytörténet és a helytörténet-írás elkötelezettjei, lelkes munkásai, hanem országos (sőt nyugodtan mondhatjuk világviszonylatban is számottevő) nevei, szakemberei. A különböző szakmák profizmusa más és más, egy-egy szakmán belül is akadnak területek, ahol elég a szakismeret minimuma, másutt sokkal többre van szükség. A helyismeret kétségkívül ez utóbbi kategóriába tartozik. Megmutatható ez a lehetséges vagy kívánatos, illetve standard partnerek kijelölésével is. Az olvasószolgálatos könyvtáros partnerei az olvasók, az ő munkájának mércéje tehát – szükségképpen – diffúz és „mérték nélküli”. A helyismereti könyvtáros partnere, paradigmatisms partner a (hely)történész, a nehézsúlyú, profi szakember és tudós. Vele kell egyenrangúnak lennie a helyismerész könyvtárosnak. Vele kell tudnia szót értenie, ahol a szóértés persze éppen nem beszélgetést jelent, hanem az információk, adatok, ismeretek, tudáshalmazok kezelését, cseréjét, manipulálását, közös hasznosítását. Irdatlan nagy terület, hatalmas felelősség, maximális tudást és akribiát igénylő feladat. Ehhez kaphat felszerelést, muníciót, e téren cserélheti ki tapasztalatait, „fogásait”, stratégiai és taktikai készségeit a helyismereti könyvtárosok tanácskozásán a résztvevő. És ehhez képest alakulnak, immár csaknem évtizede maguk a tanácskozások is.

Idén, július 18–20-án Kaposváron rendezték meg a Tanácskozást. Nem tekinthető véletlennek a helyszín megválasztása sem. Kaposvár nemcsak azért áll, állhat 2001-ben a könyvtárosi érdeklődés homlokterében, mert rövidesen megnyílik, átadatik a köznek felújított, átalakított, kibővített könyvtára, a Megyei és Városi Könyvtár. Persze ezért is. A helyismereti könyvtárosok számára azonban még ennél is fontosabb, hogy Kaposvár, immáron igen régóta a helyismereti munka országos élvonalában áll, ami egyúttal azt is jelenti, ne féljünk nagy szavakat használni, ha azok igazak, jogszerűen használhatók, hogy világviszonylatban is a szakmai csú-

cson áll. (Erről tesz tanúbizonytságot, ha persze a nagy szavakat óvatosan kerüli is, a tanácskozáson elhangzott előadás, a kaposvári fő-fő helyismeretes, *Sipos Csaba* beszámolója, amelyet a 3K következő számában találhat majd meg az olvasó.) Illő volt hát a helyszín a nagyszabású konferenciához, a helyismereti könyvtárosok rangjához és készültségéhez.

Maga a konferencia – hogyan másként? – ezúttal sem parttalan tematikát foglalt magába. A pontosan kijelölt téma *A közkönyvtárak alapítása 1950 után* volt, valamint a jeles elődök életművének feltárása, bemutatása. Könyvtártörténeti volt tehát a program, és ennek indoklására nem érdemes sok szót vesztegetni. A 3K olvasói bizonytalannal meggyőzettek már erről *Gerő Gyulának* a lap júliusi számában megjelent nagyszabású programtanulmányából. (Aminek ismertetésére is sor került Kaposváron, magának a szerzőnek a jóvoltából.)

Lehetetlen persze egy ilyen nagyszabású konferenciáról igazán átfogó ismertetést nyújtani. Talán fölösleges is. A tanácskozás anyaga, miként az eddigieké is, könyvalakban fog megjelenni, növelve a számát a helyismereti könyvtárosok kötelező olvasmányainak. Mi most csak a tanácskozás egészének, valamint egy-egy kiemelt pontjának felvillantására tehetünk kísérletet. A főelőadást *Papp István* tartotta, ő *A közkönyvtárak kialakulása és fejlődése 1950–2000 között* címmel jelölte meg témáját. Szertelenül nagy, szinte befoghatatlanul gazdag problematikájú téma. Az előadó persze nem törekedett tartalmi teljességre, messze elkerülte a kronologikus feldolgozás óhatatlan buktatóit is. Az alapkérdésekre irányította a figyelmet, az alapproblémákat, aporiákat, alternatívákat, kollíziókat boncolgatta, a tőle megszokott színvonalon, finom érzékenységgel és elmeéllel. Sajnos, ezt az előadást nem nyújthatjuk át olvasóinknak, az a FSZEK Évkönyvében fog majd megjelenni, és persze a konferencia egészét bemutató kötetben. (Érdemes előre tervbe venni gondos tanulmányozását.) Papp Istvánt követően *Gerő Gyula* beszélt a résztvevők-höz, a (h)őskor könyvtárosainak portréit villantva fel (írását a 3K következő száma fogja hozni). *Szita Ferenc* e két, országos áttekintésű nagyelőadás után a helyi, somogyi könyvtárak történetéről szólott, ékesen példázva egyúttal azt is, hogy nemcsak a botnak van két vége, a közkönyvtárak története is két közelítésben ragadható meg. Természetesen az „adott hely” oldaláról, aspektusában is.

Immáron elsősorban nem magára a dologra (ahogy Husserl szerette, szinte mániákusan mondogatni), hanem a módszerekre koncentrált *Bényei Miklós* előadása (*Könyvtártörténeti dolgozatok módszertani tanulságai*, ld. e számunkban!). És persze korántsem csupán a tárgyalt – sokszor nem éppen tudományos – dolgozatok módszertanáról volt szó, hanem azok, immáron igazi tudományossággal értékesíthető tanulságairól, vagyis a tanácskozás egyik legtermészetesebb témájáról. És persze elhangzott még számos előadás, ezek közül mi most *Gomba Szabolcsné*ét emelnénk ki, aki a nagy elődök közül *Csűry István* portréját dolgozta ki, írását a 3K következő számában találhatja majd meg az olvasó, aki bizonytalannal észreveszi majd azt is ebben a munkában, hogy a főhajtó kegyelet nemcsak összefér a minuciózus szakmai problematika szálazásával, de talán (*Gomba Szabolcsné* esetében bizonyosan) feltétele, emeltyűje is annak.

Nagyszabású konferencia volt, méltó a helyismereti szakmához, a helyismeretben (is) excelláló Kaposvárhoz és – természetesen – az előadókhöz, résztvevőkhöz, e kis szakma krémjéhez. (VK)